

شیوه‌نامه حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی - دوره آموزشی (طرح آموزش‌یار)

مقدمه

در راستای اجرایی‌سازی اقدام‌های ملی ۱-۱-۲، ۲-۱-۲، ۳-۱-۲، ۴-۱-۲ و ۵-۱-۳ «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» (مصوب شورای انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۹۱/۷/۱۱)، بند «الف» ماده ۹۴، بند «ب» ماده ۹۶ و بند «الف» ماده ۹۷ «قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران»، به استناد تبصره ماده ۳ و ماده ۴ «آیین‌نامه شناسایی، رشد و تعالی صاحبان استعدادها برتر و نخبگان در مسیر نخبگی» (موضوع مصوبه هیئت‌امنا بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰) و با هدف حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی در سال‌های اول و دوم تحصیل به منظور ارتقای کیفیت تحصیلی آنان و تمرکز بر فعالیت‌های علمی و آموزشی، این شیوه‌نامه تدوین و ابلاغ می‌شود.

ماده ۱: تعاریف‌ها

در این شیوه‌نامه، عنوان‌های اختصاری زیر، جایگزین عبارت‌های کامل آن‌ها می‌شود:

الف. «بنیاد ملی»: بنیاد ملی نخبگان؛

ب. «بنیاد استانی»: هر یک از بنیادهای نخبگان استان‌های کشور؛

ج. «معاونت آینده‌سازان»: معاونت مستعدان و آینده‌سازان بنیاد ملی و «معاون آینده‌سازان»: معاون مستعدان و آینده‌سازان بنیاد ملی؛

د. «وزارت علوم»: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

هـ. «مؤسسه علمی»: هر یک از دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور که مطابق ضوابط وزارت علوم، مشغول فعالیت هستند؛

و. «طرح»: طرح حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی - دوره آموزشی (طرح آموزش‌یار)؛

ز. «سنوات مجاز»: سال‌های اول تا دوم تحصیل در دوره دکتری تخصصی ناپيوسته و سال‌های هفتم و هشتم تحصیل در دوره دکتری تخصصی پیوسته؛

ح. «برگزیده»: هر یک از دانشجویان حائزان شرایط موضوع ماده ۳ این شیوه‌نامه که برای بهره‌مندی از تسهیلات طرح پذیرفته می‌شوند.

ماده ۲: اهداف

حمایت از دانشجویان مستعد سال‌های اول و دوم دوره دکتری تخصصی به منظور نیل به اهداف زیر صورت می‌پذیرد:

الف. فراهم‌سازی بستر مناسب برای تمرکز بر فعالیت‌های علمی و آموزشی در دو سال ابتدایی دوره دکتری تخصصی؛

ب. زمینه‌سازی برای ارتقای توان علمی و آمادگی برای ورود به عرصه پژوهشی و تحقیقاتی؛

ج. کمک به حفظ کیفیت تحصیلی و اتمام به‌موقع دوره آموزشی مقطع دکتری تخصصی؛

د. ترغیب و هدایت هدفمند دانش‌آموختگان دوره «کارشناسی ارشد» برای ادامه تحصیل.

ماده ۳: حائزان شرایط

هر یک از دانشجویان سال اول دوره «دکتری تخصصی» که در سنوات مجاز تحصیلی به‌صورت تمام‌وقت مشغول به تحصیل در یکی از مؤسسه‌های علمی باشند، در صورت دارا بودن تمامی شرایط بندهای ذیل، صرفاً در نیم‌سال اول تحصیلی امکان ثبت درخواست برای بهره‌مندی از تسهیلات طرح را دارند:

- ۱-۳. اشتغال به تحصیل در نیم‌سال اول تحصیل در دوره دکتری تخصصی؛
- ۲-۳. دانش‌آموختگی در دوره «کارشناسی ارشد» حداکثر تا پایان نیم‌سال پنجم تحصیلی؛
- ۳-۳. دارا بودن حداقل میانگین نمرات تحصیلی ۱۸ در دوره «کارشناسی ارشد»؛
- ۴-۳. ورود به دوره «دکتری تخصصی» در اولین سال تحصیلی پس از دانش‌آموختگی در دوره «کارشناسی ارشد»؛
- ۵-۳. عدم اشتغال به کار خارج از دانشگاه؛
- ۶-۳. احراز شرایط «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)»، مطابق مقررات ذی‌ربط در بنیاد ملی، دست‌کم به مدت دو سال؛
- ۷-۳. پذیرش یا انتشار یک مقاله مستخرج از پایان‌نامه «کارشناسی ارشد» در نشریات معتبر بین‌المللی در چارک اول SJR (در رشته‌های علوم انسانی، هنر و معماری در نشریات معتبر ملی در چارک اول ISC و یا رتبه «الف» مورد تأیید وزارت علوم نیز قابل قبول است).

تبصره ۱: دانشجویان سال دوم دوره «دکتری تخصصی» که در آغاز نیم‌سال سوم تحصیل، متقاضی بهره‌مندی از تسهیلات این طرح هستند، علاوه بر دارا بودن شرایط بندهای «۲-۳» تا «۷-۳» این ماده، باید دارای حداقل میانگین کل نمرات تحصیلی ۱۸ در دو نیم‌سال گذرانده شده در سال اول دوره «دکتری تخصصی» باشند. انتخاب برگزیدگان از میان حائزان شرایط این تبصره، بر مبنای سقف تعداد برگزیدگان، به ترتیب، بر اساس دارا بودن بیشترین سابقه برگزیدگی در «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» (بند ۳-۶) و دارا بودن بالاترین میانگین امتیاز حاصل از طرح مذکور در پنج سال اخیر برگزیدگی، در مقایسه با سایر حائزان شرایط این تبصره با تأیید نهایی برگزیدگی از سوی معاونت آینده‌سازان صورت می‌پذیرد. برگزیدگان حائز شرایط این تبصره، صرفاً از آغاز نیم‌سال سوم تحصیل تا حداکثر پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی از تسهیلات مرتبط (مطابق مفاد ماده ۴ و ۵ شیوه‌نامه) بهره‌مند خواهند شد.

تبصره ۲: اولویت انتخاب برگزیدگان از میان حائزان شرایط بر مبنای سقف تعداد برگزیدگان، به ترتیب، بر اساس دارا بودن بیشترین سابقه برگزیدگی در «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» (بند ۳-۶) و دارا بودن بالاترین میانگین امتیاز حاصل از طرح مذکور در چهار سال اخیر برگزیدگی است.

تبصره ۳: حائزان شرایط تمامی بندهای «۱-۳» تا «۳-۶» این ماده، در صورت عدم دارا بودن مدارک مبتنی بر پذیرش نهایی مقاله مستخرج از پایان‌نامه «کارشناسی ارشد»، با تأیید استاد راهنمای پایان‌نامه مقطع «کارشناسی ارشد» خود تا یک سال فرصت دارند تا با ارسال مدارک مبتنی بر پذیرش نهایی یا انتشار مقاله (مطابق شرایط بند ۳-۷ این ماده)، از تسهیلات این طرح بهره‌مند شوند. پرداخت تسهیلات از ابتدای برگزیدگی صورت می‌پذیرد لیکن در صورت عدم ارائه مدارک مذکور، اعطای تسهیلات به وی متوقف و برگزیده موظف به بازپرداخت تسهیلات دریافت شده طی این بازه زمانی خواهد بود. برای حائزان شرایط این تبصره، بارگذاری تصویر گواهی تأیید استاد راهنما در زمان ثبت درخواست و بارگذاری نامه پذیرش نهایی یا مستندات انتشار مقاله حداکثر تا یک سال پس از ثبت درخواست ضروری است.

تبصره ۴: سقف تعداد برگزیدگان طرح و تسهیلات اعطایی به آنان در هر سال از سوی قائم مقام بنیاد ملی تعیین می‌شود.

ماده ۴: تسهیلات اعطایی

۴-۱. حائزان شرایط، از آغاز نیم‌سال اول تحصیل، امکان دریافت وام قرض‌الحسنه (بدون سود) تا حداکثر پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی را خواهند داشت که در بازه‌های زمانی سه‌ماهه به حساب آنان واریز می‌شود.

۴-۲. برگزیدگان طرح، علاوه بر تسهیلات بند ۴-۱، صرفاً یک‌بار در دوره مشمولیت، امکان بهره‌مندی از تسهیلات موردی طرح «توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» بنیاد ملی، مطابق «جدول پشتیبانی از دانشجویان دوره دکتری» (جدول شماره ۴ شیوه‌نامه طرح مذکور) را به غیر از «اعتبار دستیاری و همکاری دانشجویی» خواهند داشت.

۴-۳. برگزیدگان طرح، در صورت احراز تمامی شرایط بند ۵-۱ ماده ۵ این شیوه‌نامه، در پایان مقطع «دکتری تخصصی» از تسهیلات «خدمت نظام وظیفه تخصصی (طرح شهید صیاد شیرازی)» بنیاد ملی بهره‌مند خواهند شد.

تبصره ۱: برگزیدگان طرح آموزش‌یار در سال‌های تحصیلی گذشته (مطابق مقررات مرتبط در بنیاد ملی در همان سال تحصیلی) نیز در سال دوم مشمولیت، مطابق مفاد این شیوه‌نامه از تسهیلات ذی‌ربط بهره‌مند خواهند شد.

تبصره ۲: برگزیدگان طرح، امکان بهره‌مندی از تسهیلات این طرح را در حین استفاده از مرخصی تحصیلی ندارند. پس از اتمام مرخصی تحصیلی، در صورت مرخصی بدون احتساب در سنوات مجاز تحصیلی، امکان ثبت درخواست جهت بهره‌مندی از تسهیلات برای برگزیدگان وجود دارد.

تبصره ۳: در صورت انصراف (یا اخراج) برگزیده، اتمام سنوات مجاز تحصیلی، عملکرد نامطلوب در دوره تحصیلی، عدم رعایت تعهدات مندرج در قراردادهای منعقد شده میان مشمولان و بنیاد ملی، احراز اشتغال تمام وقت یا پاره وقت (به استثنای فعالیت در طرح‌ها/ قراردادهای پژوهشی دانشگاه) و سایر موارد مشابه به تشخیص معاونت آینده‌سازان، در هر زمان اعطای تسهیلات به برگزیده متوقف خواهد شد و برگزیده موظف است نسبت به بازپرداخت تسهیلات دریافتی مطابق شرایط مندرج در ماده ۵ اقدام نماید.

تبصره ۴: برگزیدگان طرح، امکان بهره‌مندی از تسهیلات طرح‌های «حمایت از جذب استعدادهای برتر در رشته‌های اولویت‌دار کشور» و «شناسایی، رشد و تعالی صاحبان استعدادهای برتر هنری (طرح زنده‌یاد استاد فرشچیان)» بنیاد ملی را به صورت همزمان نخواهند داشت.

ماده ۵: بازپرداخت تسهیلات

- ۱-۵. در صورت احراز تمام شرایط زیر، تسهیلات اعطایی بند «۴-۱» ماده ۴، بدون بازپرداخت (بلاعوض) لحاظ خواهد شد:
- الف. حفظ کیفیت تحصیلی (دارا بودن میانگین نمرات تحصیلی ۱۸) در پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی؛
 - ب. قبولی در آزمون جامع تا پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی؛
 - ج. تصویب پیشنهاد (پروپوزال) رساله دکتری حداکثر تا پایان نیم‌سال پنجم تحصیلی.
- ۲-۵. در صورتی که برگزیده موفق به احراز شرایط ذکر شده در بند «۵-۱» این ماده نشود، بازپرداخت تسهیلات پس از فراغت از تحصیل، بعد از یک دوره تنفس (مهلت تا سررسید اولین قسط) با اقساط ماهیانه طی هجده‌ماه انجام می‌شود. به ازای احراز هر یک از شرایط ذیل، شش ماه به دوره تنفس اضافه می‌شود؛ به‌طوری‌که:
- الف. در صورت عدم احراز هیچ یک از شرایط، بازپرداخت تسهیلات ظرف شش ماه پس از فراغت از تحصیل انجام خواهد شد.
 - ب. در صورت احراز صرفاً یکی از شرایط، مدت بازپرداخت به دوازده ماه پس از فراغت از تحصیل تمدید می‌گردد.
 - ج. در صورت احراز صرفاً دو مورد از شرایط، بازپرداخت تسهیلات به هجده ماه پس از فراغت از تحصیل موکول می‌شود.
- تبصره ۵:** دریافت دانشنامه منوط به تسویه حساب تسهیلات دریافتی می‌باشد.

ماده ۶: فرایند اجرا

برای اجرای مفاد این شیوه‌نامه، گام‌های زیر طی می‌شود:

- ۱-۶. قائم مقام بنیاد ملی، سقف تعداد برگزیدگان در هر سال تحصیلی و سقف ریالی وام قرض الحسنه (بدون سود) در هر ماه را تعیین می‌کند.
- ۲-۶. معاونت آینده‌سازان، زمان‌بندی فراخوان، سازوکارهای ثبت درخواست حائزان شرایط، بررسی درخواست‌ها و اعلام نتایج را به بنیادهای استانی اعلام می‌کند.
- ۳-۶. هر یک از بنیادهای استانی، موارد لازم از قبیل زمان‌بندی ثبت نام و مقررات را به مؤسسه‌های علمی استان متبوع اعلام می‌کند تا موارد مذکور، با روش‌های مقتضی، به دانشجویان اطلاع‌رسانی شود.

۴-۶. پس از اطلاع‌رسانی فراخوان به جامعه مخاطب از سوی مؤسسه‌های علمی، هر یک از دانشجویان حائز شرایط (مطابق ماده ۳ شیوه‌نامه)، با بارگذاری سوابق و مستندات مرتبط، درخواست خود برای بهره‌مندی از تسهیلات این طرح را در سامانه اطلاعاتی بنیاد ملی (سامانه سینا) ثبت می‌کنند.

تبصره: چنانچه در هر مرحله از بررسی‌ها مشخص شود متقاضی اطلاعاتی خلاف واقع را به بنیاد ملی یا بنیاد استانی ارائه کرده است، علاوه بر محرومیت از تسهیلات این شیوه‌نامه، از سایر تسهیلات و حمایت‌های بنیاد ملی، محروم و عدم صداقت وی به مراجع ذی‌ربط اعلام می‌شود و حق پیگیری موضوع به‌صورت حقوقی نیز برای بنیاد ملی محفوظ خواهد بود. تشخیص مصداق مربوط به این بند، بر عهده معاونت آینده‌سازان است.

۵-۶. بنیادهای استانی، پرونده‌های متقاضیان استان ذی‌ربط را بررسی می‌کنند.

۶-۶. معاونت آینده‌سازان، فهرست نهایی برگزیدگان را تعیین و از طریق سامانه اطلاعاتی بنیاد ملی (سامانه سینا) اعلام می‌نماید.

۷-۶. بنیادهای استانی، بر اساس مفاد این شیوه‌نامه، درخواست برگزیدگان برای بهره‌مندی از تسهیلات را بررسی و در صورت تأیید، به معاونت آینده‌سازان ارسال می‌کنند.

۸-۶. بنیاد ملی، تسهیلات را مطابق ماده ۴ شیوه‌نامه به برگزیدگان اعطا می‌کند.

ماده ۷: نظارت و ارزیابی

۱-۷. بنیادهای استانی، وظیفه نظارت بر حسن اجرای این شیوه‌نامه در مؤسسه‌های علمی استان محل تحصیل برگزیدگان و ارزیابی نتایج آن را بر عهده دارند و لازم است پس از پایان سال تحصیلی، گزارشی از اجرای شیوه‌نامه در مؤسسه‌های علمی استان خود را به معاونت آینده‌سازان ارسال کنند.

۲-۷. معاونت آینده‌سازان، وظیفه نظارت بر حسن اجرای این شیوه‌نامه و ارزیابی نتایج آن را بر عهده دارد و لازم است پس از پایان سال تحصیلی، گزارشی از اجرای شیوه‌نامه را به قائم‌مقام بنیاد ارسال کند.

ماده ۸: تفسیر مفاد و موارد خاص

شرح موارد مسکوت و تفسیر مفاد این شیوه‌نامه، بر عهده معاونت آینده‌سازان و تشخیص و تصمیم‌گیری در مواردی که به تشخیص معاونت آینده‌سازان، موارد خاص شناخته می‌شوند، با قائم‌مقام بنیاد ملی است.

ماده ۹: تصویب و اجرا

این شیوه‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، نه ماده و ده تبصره در تاریخ به تصویب قائم‌مقام بنیاد ملی رسید و جایگزین شیوه‌نامه «حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی — دوره آموزشی (طرح آموزش‌یار)» (موضوع ابلاغیه شماره ۵/۸۶۳۰۹/د مورخ ۱۴۰۴/۷/۲۳) می‌شود و اجرای آن از تاریخ ابلاغ لازم است.

سعید خدا یگان

قائم‌مقام